

İNSANLIĞA YÖNELİK TEHDİTLER KARŞISINDA AİLENİN GELECEĞİ(*)

Muharrem Balcı

Aile

Aile insanlık tarihi boyunca yaradılışa değer veren insanların ve sistemlerin gözdesi olmuştur. Ne zaman insanların bir kısmı insanlığa yönelik tehdit oluşturacak düşünce ve pratikler üretmeye başlamışsa insanlık bir gelecek tasavvuru fukaralığına gark olmuştur. Burada ilahi ve beşerî sistem ayrımı özellikle insan teki ve toplulukları açısından önem kazanmaktadır. Beşerî hukuk sistemleri insanlığın hayrına ve sağlıklı gelecek tasavvuruna önem vermemiş aksine haz duygularının esiri olarak insanlığın mahvına yönelmiştir. Bu nedendir ki Allah insanlığın hukuk ve ahlak zaafına düştüğü devirlerde uyarıcılar/elçiler ve ilahi emir ve tavsiyeler içeren kitaplar göndermiştir.

Her topluluğun işleyen bir hukuk ve hukukun oluşturduğu yaşam sistemi vardır. Aile, tarih boyunca toplumun çekirdeği olarak algılanmış fakat insanlık erdemi ve onuruna değer vermeyenler aileyi toplumun çekirdeği hatta insanları birleştirici özelliğinden koparmaya çalışmıştır. Bu her devirde farklı düşünce ve argümanlarla oluşturulmuş pratikler olarak günümüze kadar gelmektedir. O halde diyebiliriz ki insan olarak kalabilmenin imkânı, her dönemde insanlığa yönelik tehditleri görebilmek ve çözebilmekten geçmektedir. Buna Müslüman zihinle, “Müslüman aydın, çağının tehdit ve kötülüklerini görebilen ve çözüm üreten insandır” diyebiliriz. Müslümanların birer aydın olarak toplumdaki yerlerini korumaları da çağa tanıklık etmek ve insanlık onurunu korumakla mümkün ve sürdürülebilirdir.

Dikkat edilirse burada ancak Müslümanların böylesi bir işlevi görebileceğini anlatmaya çalışıyoruz. Bunun nedenleri ve nasıl olabileceği üzerinde duracağız.

Düşüncenin Oluşumu

İnsan düşünen bir varlıktır. Düşünmesi de birkaç unsurdan oluşur. Seküler düşünce oluşumunda üç unsur kabul edilir: Objeye/eşya/olay - beş duyu - akıl. Beş duyumuzla eşyayı görür, teşhis eder, algılarız. Aklimızla da anlamlandırırız. Kâinat da burada bir gözlem yeri, laboratuvarıdır. Bu düşünce sisteminin kabulü ile akıl insandaki en büyük nimet olmaktadır. Gerçekten de insanı diğer yaratıklardan ayıran en önemli unsur akıl olmaktadır. İnsanda oluşan irade de akıl ile

---

(*) Ayasofya Dergisi'nin Eylül – Ekim 2023, 31. Sayısında yayınlanmıştır.

sağlanmakta ve sürdürülebilmektedir. Bir başka deyişle akıl zedelenmedikçe irade de sağlıklı kalmaktadır. Akıl zedelendiğinde ve/veya beş duyu yetersiz kaldığında ise eşyanın anlamlandırılması, iradenin de zedelenmesiyle birlikte insanlık yolunu kaybedebilmektedir. İşte seküler insanın ve sistemlerin tarihi böylesi zararlı distopyaya yönelebilmektedir.

İslam düşünce sisteminde ise bu üç unsura ilaveten iki unsur daha vardır. Biri Yaratıcının yaratırken insana öğrettikleri yani fitratına ekledikleridir. Buna İslam düşüncesinde ‘sabık malumat’ denir. “Biz Âdem’e isimleri öğrettik”. İkincisi ‘Vahiy’dir. Vahiy, en basit anlamıyla Yaratıcının insanlara elçileri vasıtasıyla gönderdiği sahih bilgi ve emirleridir. Sınırlı olarak yaratılmış beş duyu ile yine herkeste farklı yarattığı akıl nimetinin eksiklerini tamamlamak, yaradılış esprisine (kulluğa) aykırı yaşam sürmesini engellemek ve nihayetinde yaratılmışların en onurlusu sıfatına layık olmaları için gönderdiği bilgi ve emirler. Dolayısıyla vahiy, insan aklını terbiye eden, kâinatın işleyişine (Kader/Sünnetullah) ölçüler koyan, sabiteler belirleyen ve sınırlar çizen (Hududullah) temel bir unsurdur. Makalenin boyutları daha fazla malumatı kaldırmayacağından burada bu konuyu okurların araştırmasına/takdirine sunmakla yetinelim.

Genel Olarak Tehditler

“Tehdit: Sosyal yaşamda geniş yer kaplayan tehdit, düşmanca niyetleri olan ‘öteki’ üzerinden tanımlanır ve tehlikeli bir durumun varlığına işaret eder. Tehdit algısı ise tehlikeli bir durumun farkında olma halidir. (...) Toplumsal kurumlar, üstlendikleri fonksiyonlarla toplumsal yapıyı düzenleyen ve dengeleyen mekanizmalardır. Kurumların karar verici statülerinde bulunan aktörler, toplumsal dengeyi bozacak ve kurumların işlevlerini yerine getirmesini engelleyecek her türlü kişi, olay veya yapıyı bir tehdit olarak algılayabilirler.”¹

Tarih boyunca ve günümüzde insanlığa yönelik tehditlerin, vahiy unsuru eksik seküler düşünce üretimi plan ve projelerin, küresel aktörlerin/güç odaklarının ifsad çalışmaları olduğunu görüyoruz. İnsanlığın yararına teknolojik gelişmeler yürütülürken, bu teknolojilerin bazı kötü niyetlilerce insanlığa tehdit oluşturduğunu görebiliyoruz. Hümanizm, yapay zekâ, transhümanizm, posthümanizm, metaverse ve benzerlerini bu kabilden tehditlere örnek verebiliriz.

Özellikle son zamanlarda şiddet ve şiddetin önemli bileşeni olan bağımlılıklar, yine son dönemlerde İstanbul Sözleşmesinin onayı ve 10 yıl boyunca uygulanması ve nihayet 2021’de feshedilmesi sürecinde gündeme gelen toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel tercih/yönelim, Queer

---

¹ Ersoy Özmen ALKAN, *Tehdit Algısının Toplumsal Değişmeye Etkisi (Doktora Tezi)*, <http://abakus.inonueu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11616/18240/Tez%20Dosyas%C4%B1.pdf?sequence=1&iAllowed=y>

çatı teori, feminizm, LGBT aktivizmi vb. olgular ve gelişmeler, insanlığa yönelik tehditler bağlamında toplumumuzda önemli bir farkındalık oluşturmuştur.

Aileye Yönelik Tehditler

Seküler Batı, insanı ve akli tanrılaştırarak insanın insan ile tabiat ile ve Allah ile ilişkilerinde akli merkeze alıp kendinden başkasını hem birey hem de toplumsal olarak “ötekileştirmesi” ile insanların eşitliği ve dünyada adalet fikrini yok saydı. Tanrılaştırdığı insan dur durak bilmedi. Allah’ın yarattıklarının iradelerine çökerek insana ölümsüzlük (antiaging) ve başkalaştırmaya, Transhümanizm ve Posthüman çağa yöneldi. Cyborg, makine-insan vs. durmuyor, şimdi Metaverse² çıktı, kâinat değiştiriyor.

Kur’ân’ın “Ateşe çağıran önderler” dediği bir grup/odak/karar verici merkez bu projeleri hayata geçirirken insan onurunu hiçe sayarak insanlığı felakete sürüklüyor. Dünyayı daha kolay yönetebilmenin aileyi zayıflatıp ortadan kaldırmakla başarılabilceğini umuyorlar.

Bağımlılıklar ve Şiddet

Yaşam hakkı, kişinin sahip olduğu diğer tüm hak ve özgürlüklerin kullanılabilmesini sağlayan en önemli temel haktır. Tüm özgürlüklerin ilki ve vazgeçilmezidir. Yaşam hakkı hususunda Allah’ın hâkimiyeti fikri esastır ve insan bedeninin kimsenin hâkimiyeti altına alınamayacağı öngörülür. Kendini öldüren yahut kendi bedenine zarar veren kişi Allah’ın kendisi üzerindeki haklarına / Hakkullah’a tecavüz etmiş olur. Beşerî hukuk düzenlerinde de yaşam hakkının ve özgürlüklerin korunmasına, kimsenin kendine zarar veremeyeceğine, aksi halde hukuki yaptırımlarla karşılaşacağına dair hükümler vardır. Türk Medeni Kanunu’nun 23/1. Maddesi hükümleri bir örnek olarak sayılabilir: “Kimse hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa vazgeçemez” “Kimse özgürlüklerinden vazgeçemez veya onları hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayamaz”

Seküler düşüncede pozitif hukuk, doğal hukukun sorumsuz bireyine karşı, hukukun/toplumun tanımladığı ve kamusal görevlerini haklarının önüne geçirdiği ‘kişiyi’ tercih etmiş ve bunu ‘evrensellik’ olarak dayatmıştır. Bununla birlikte kişinin seçme/tercih özgürlüğünü doğal hukuk yönünde yaşamın ve birey haklarının önüne geçirmiş, buna da ‘kültürel görelilik’ adını

---

² Metaverse, Türkçe dilinde Öte Evren anlamına gelmektedir. Bu teknoloji sayesinde gerçek hayatta yapılabilen birçok şey sanal gerçeklik ortamında yapılabilecektir. Yani Metaverse, sanal gerçeklik veya artırılmış gerçekliğin ta kendisidir. Yavuz ŞAHİN, *Metaverse Nedir?*
<https://www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/metaverse/1521.pdf>

vermiştir. Hukuk kurallarını da son 2 yüzyılda evrensellik-kültürel görelilik birlikteliğinde insanlığın önüne koymuştur. İnsan yaşamını sadece haz aldığı ve fayda sağladığı oranda değerli kabul eden bu materyalist bakışın hezeyanları, yaşam hakkını dokunulabilir kılarak insanlığa en büyük ihaneti gerçekleştirmiştir. CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi vb. düzenlemeler evrensellik-kültürel göreliliğin insanlığa birarada dayatılmasıdır.

Bu kapsamda Batı, önceleri sadece kabile liderlerinin belli aralıklarla bir araya gelerek kullandığı keyif verici maddeleri endüstrileştirerek insanları bağımlı hale getirmiş, bağımlılığı tüm dünyaya yaymıştır. Dünyada ve ülkemizde şiddetin ana unsuru bağımlılıklardır. Bu nedendir ki aile içi veya dışı şiddetle mücadele ilk olarak bağımlılıklarla mücadeleden geçer. Savaşın kurallarını yazan Clausewitz'in³ kitabının özeti, "Savaş, hasmını öldürmek için değil, hasmının iradesine çökmek için yapılır" diyebiliriz. Toplumsal iradelerin sıhhati, başta toplumun çekirdeği olan ailenin toplumsal iradesi ile mümkündür.

Queer Teori

Son dönemlerde İstanbul Sözleşmesinin onayı ve 10 yıl boyunca uygulanması ve nihayet feshedilmesi sürecinde gündeme gelen toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel tercih/yönelim, Queer çatı teori, LGBT aktivizmi vb. olgular ve gelişmeler, insanlığa yönelik tehditler bağlamında toplumumuzda önemli bir farkındalık oluşturmuştur.

Queer, İngilizcede, akışkan, her tür cinselliğe yönelen kimlik, sapık anlamına gelir.

Queer kurama göre "Erkek ve Kadın" kimlikler yoktur.⁴ Bireyler "erkek ya da kadın diye tanımlanmamalı, cinsel performativitelere⁵ bakılmalıdır. Bahsi geçen performativitelere de aşağıdaki şekillerde belirlenir, daha doğru ifadeyle belirlenmez, akışına bırakılır:

H: Heteroseksüel: Karşı cinse gidenler.

L: Lezbiyen: Biyolojik olarak dişi olanların kendi aralarındaki ilişki.

G: Gay: Biyolojik olarak erkek olanların kendi aralarındaki ilişki.

B: Biseksüel: Aynı anda her iki biyolojik cinsle, karışık ya da toplu ilişki.

---

³ Carl Von Clausewitz; SAVAŞ ÜZERİNE, İstanbul: May Yay , 1975.

⁴ Derli toplu bir sunum için bkz.: *Cogito* dergisinin 2011 tarihli "Cinsel Yönelimler ve Queer Kuram" konulu 65-66. sayısı.

⁵ *Performative*: Standartlara ve kurallara dayanan eylemlerin tekrarı yoluyla cinsiyetliliğin doğallaştırılmasını ve gerçekleştirilmesini ifade eder. Cihan Sondoğaç, "Queer Teorinin Kısa Tarihi", <http://kaosglidergi.com/dosyasayfa.php?id=1741>

T: Trans: Karşı cinsin “kültürel” kimliğine girerek kendi biyolojik cinsi ile ilişki.

Q: Questioning: Kararsız, kimliğini açıklamayan, Queer, interseks vs.

Sonuç

Bu yazımızda yukarıdan itibaren örneklediğimiz bazı kavram ve olgular, aileye yönelik tehditler olarak gündemimize gelmektedir. Tüm dünyada örnek ve uygulamalarını gördüğümüz bu tehdit algılarıyla topyekûn mücadele etmeden aileyi korumamız mümkün olmayacaktır. Üstelik bu kavram ve olgularla mücadele her biriyle aynı rezonansta olmalı, biri diğerinden daha az tehlikeli görülmemelidir. Belki o zaman ailenin korunmasında sloganların yerini olgular, gerçeklikler alır ve aile, sağlık haberleri ile gündemdeki yerini bulabilir.

Genel anlamda insanlığa yönelik tehditler, şiddetin bileşenleri – bağımlılıklar, yoksulluk ve yolsuzluklarla mücadele – konusunda kamu ve sivil kuruluşlar ortaklığında eğitimler verilmesi, projelerin hayata geçirilmesi, aileyi bugüne kadar geçirdiği buhrandan kurtarabilir.